

Loslaten: hoe doe je dat ?

*Leven laten leven
een boom een boom
laten een wolk een wolk
niet telkens*

*trekken, rukken, anders willen
een woord horen dat
niet gesproken wordt, al
is het te vinden*

*Wij dwingen voortdurend
laten nergens vrijheid,
laten mensen geen mensen zijn,
laten niets gebeuren*

zoals het zelf wil.

*Vraag niet, wacht
wat is, laat leven
leven, laat los,
laat het dansen,*

*springen, reiken, laat het beginnen
bij wat is. En doe niets
dan amen zeggen, met open
hart, naar het gelovige
verschiet.*

Dit gedicht van Gabriël Smit is voor mij hét gedicht over loslaten. En ik kom er steeds weer bij terug. Zó te kunnen leven, wat zou dat prachtig zijn. Maar hoe doe je dat?. Een druk bezette en succesvolle zakenvrouw werd ziek. Het zag er in het begin naar uit dat ze wel weer zou herstellen. "Doorgaan", "niet-opgeven" zeiden haar collega's voortdurend tegen haar. "Je komt weer bij ons terug". Toen de ziekte toch hardnekkiger bleek en ze afscheid moest nemen van haar dynamische, werkende bestaan hadden de enkele collega's die toen nog langskwamen allemaal dezelfde boodschap: "Loslaten, je moet het loslaten". "Ja, maar hoe doe je dat?" vroeg ze. Tja, dat wisten ze eigenlijk niet. Een gescheiden vader zorgde alleen voor zijn opgroeiende zoon. Toen hij zeventien was en het huis uitging ging het niet goed meer met hem. Als hij het weekend thuiskwam, als hij nog kwam, zag de vader de wanhoop in zijn gezicht en zijn gestalte. "Je moet hem loslaten", zeiden degenen die het goed met hem meenden. "Anders ga je er zelf aan onderdoor". Je werk loslaten is misschien al heel moeilijk, maar je kind of iemand anders van wie je zielsveel houdt loslaten, hoe doe je dat? En wil je het eigenlijk wel? De vrouw die haar man had verloren rouwde al vele jaren. Ze kwam er maar niet overheen. "Je moet hem loslaten", was natuurlijk het devies. Maar als zij dat zou doen, dan had ze toch niemand meer?

Mens worden is een gigantische opgave. Er wordt van ons verwacht dat we wortelen in deze aarde. Dat wij onze wortels vinden in diepgaande verbindingen met andere mensen en in levensstaken die bij ons passen. Maar diezelfde verbindingen en taken kunnen zwaar op ons drukken. Zo zwaar dat we er zelf aan onderdoor dreigen te gaan. En aan de andere kant kan alles en iedereen waaraan we ons gehecht hebben ons zomaar uit handen worden geslagen.

"Je moet je leven willen verliezen" heeft Jezus gezegd "en dan zul je het vinden". Loslaten als levenshouding heeft niets

te maken met je maar niet hechten omdat je toch weer zult verliezen. Luidt de zeer wijze uitspraak uit de psychologie niet: "Beter van iemand gehouden te hebben en te verliezen dan nooit van iemand te houden". Het is onze opgave als mens om te wortelen en ons te hechten voor de tijd dat we hier op aarde zijn. Maar parallel daarmee getuigt het van wijsheid om regelmatig aandacht te besteden aan het loslaten. Een recept is er niet voor, zoals dat geldt voor alle wezenlijke dingen in het leven. We zullen zelf moeten ontdekken hoe we een vorm kunnen vinden die past bij onze eigen levenssituatie. De bovengenoemde vrouw die haar dynamische baan verloor ging dansen. En drukte in de dansbewegingen haar verwonde verlangen én de beweging naar het loslaten uit. Anderen vinden inspiratie in teksten en gedichten. Weer anderen oefenen door bepaalde eenvoudige handbewegingen de houding van het loslaten: iedere keer als je voelt dat je handen verkrampen die handen openen. Ik weet ook van iemand die gewoon maar een lange strandwandeling gaat maken als het leven hem benauwt en die in het eeuwige ritme van de aanstormende en zich terugtrekkende golven tot een meer ontspannen houding kan komen. Jezelf loslaten, dat valt misschien nog te oefenen. Maar een ander mens loslaten? Loslaten hoeft niet te betekenen laten vallen. Je liefde voor die mens kan even groot blijven of zelfs nog groeien. Maar als je een ander mens loslaat beseft je dat jij die mens niet kunt redden. Dat jij zijn of haar leven niet kunt sturen. En je vertrouwt die mens toe aan de stroom van het leven. En als je kunt aan God. Komt het dan goed? Dat hoeft niet. Maar toch is die stap soms noodzakelijk. Want wij mogen en kunnen het leven van de ander niet leiden.

Op een meditatiekring deden we eens de oefening van de rivier. We stelden ons voor dat we aan de rand van een wildstromende rivier zaten. En de keus was: In de rivier springen en je mee laten voeren door de woeste stroom of toch liever op de kant blijven. Als we gelovende mensen willen zijn dan ligt de uitdaging er voor ons om onszelf los te laten en ons te werpen in de armen van God. Dat bedoelde Jezus waarschijnlijk met het verliezen van je leven. Momenteel zijn theologen in het nieuws die langs verstandelijke weg tot de conclusie gekomen zijn dat er geen God kan zijn en in ieder geval geen God zoals we die ons altijd hebben voorgesteld. Maar er is ook de weg van het loslaten van jezelf in wat je hoopt dat de armen van God zullen zijn en dan maar eens kijken waar je uitkomt. Daarvoor hoeft je geen afgeronde theologie op zak te hebben. En je mag heel veel niet-weten over God en het lijden en de wereld. Geloven is niet de uitkomst van een verstandelijke redenering maar in de eerste plaats een zaak van het hart.

Uiteindelijk zullen er misschien aan ons sterfbed mensen staan die tegen ons zeggen: "Laat je nu maar los, laat je maar gaan." Gelukkig de mens die dan niet hoeft te vragen: "Loslaten, hoe doe je dat?" Maar die in de loop van zijn leven geoefend heeft om belangrijke zaken, andere mensen en ook zichzelf los te laten. Zonder dat dat in mindering is gekomen op zijn of haar verbondenheid met mensen en met deze wereld.

Loslaten, het blijft een lastige opgave omdat we er zelf onze weg in moeten zoeken. Maar begin ermee, liever vandaag dan morgen, en je wordt een gelukkiger mens!

Ds. Susan Karreman.

KERKDIENTEN

waar vindt u in dit nummer...

ZONDAG 6 november

OUDE KERK (Herenstraat)

10.00 uur Ds. M.C. Wind,
Oogstdienst.

NIEUWE KERK (Steenvoordelaan 364)

10.00 uur Ds. L.S. Karreman,
Gedachtenisdienst overledenen.
m.m.v. Cantorij Nieuwe Kerk.
14.00 uur Ds. Binsar J. Pakpahan, GKIN-
dienst.

HUIZE WESTHOFF (Julialaantje 38)

11.00 uur Dhr. A. Wijtman,
Woord- en Communieviering.

ZORGCENTRUM STEENVOORDE (Gen.Spoorlaan 62)

10.30 uur Ds. J. Winter,
Dienst van Woord en Gebed.

SAMMERSBRUG (Lichtenbergweg, Den Haag)

Dienst in Sam Sam op de 1^e etage
10.30 uur Mw. Bernadette Janssens (r.-
k.).

REINIER DE GRAAF GASTHUIS, Delft B-gebouw

10.00 uur Pastor J. Jansen, Schipluiden,
Eucharistieviering.

GEESTELIJKE VERZORGING VAN DOVEN gecomb.dienst Regiodienst in De Hoeksteen, (Dr. A. Schweitzerlaan 2, 2732 EB Benthuzen)

10.00 uur Ds. J. Kievit.

DONDERDAG 10 november

OUDE KERK (Herenstraat)

meditatieve viering, van 19.30 tot 20.30
uur.
Thema: Bidden met de woestijnvaders.
Van harte welkom.

VRIJDAG 11 november

ZORGCENTRUM VREDENBURCH (Vredenburgplantsoen 1)

16.30 uur Pater Guus Wijnhoven ofm,
Eucharistieviering.

ZONDAG 13 november

OUDE KERK (Herenstraat)

10.00 uur Mw. drs. A.W. van Kleunen.
Aansluitend kort orgelconcert.

NIEUWE KERK (Steenvoordelaan 364)

10.00 uur Ds. M.C. Wind,
Bevestiging ambtsdrager,
m.m.v. ensemble Moteta.

HUIZE WESTHOFF (Julialaantje 38)

11.00 uur Ds. A. Cuperus,
Dienst van Woord en Gebed.

ZORGCENTRUM STEENVOORDE (Gen.Spoorlaan 62)

10.30 uur Pastoor J.L. Groenewegen,
Mw. H. Smeele, Eucharistieviering.

REINIER DE GRAAF GASTHUIS, Delft B-gebouw

10.00 uur Ds. D.L. Schiethart, Den Haag,
Dienst van Woord en Gebed.

GEESTELIJKE VERZORGING VAN DOVEN gecomb.dienst

Hofkerk,
(Cort v.d Lindenstraat 1,
2613 WP Delft)

10.00 uur Ds. J. Kievit.

VRIJDAG 18 november

ZORGCENTRUM VREDENBURCH (Vredenburgplantsoen 1)

16.30 uur Dhr. Cor van den Haspel,
Woord- en Communieviering.

WOONZORGCENTRUM ONDERWATERSHOF (Van Vredenburgweg 26)

Theaterzaal
19.30 uur Mw. Paulien Kool.

Kerkdiensten	258
Mededeling kerkenraad	258
Bij de diensten	259
Gaven	260
Kerkenraad	260
JCO9	260
Secties	261
Kindercatechese	265
Zendingskalender	265
Diaconaal ouderenwerk	266
Kerstviering ouderen	266
Kerkrentmeesters	266
Bijbelleesrooster	266
Mutaties	266
Maaltijd	266
15 jaar Jam-Jam	267
Zondagmiddaginloop	267
Van Binnenuit	267
Spiegel Stuk	268
Parasol gevraagd	268
Mannenclub	268
PCOB	269
Inspirated	269
Voorburgse Oratorium verg.	269
Mantelzorg	269
Waar trek je de grens	272
Geen woorden, maar daden	272
Colofon	272

Mededeling kerkenraad

De Kerkenraad is verheugd u mede te delen dat mw. Ine van der Ree zal worden bevestigd in het ambt van ouderling-kerkrentmeester, op zondag 13 november in de Nieuwe Kerk door ds. Meint Wind. Bezwaren tegen de gevolgde verkiezings-procedure of tegen de bevestiging van de gekozenen kunnen worden ingebracht door stemgerechtigde leden van de gemeente en dienen uiterlijk één week na deze publicatie schriftelijk en ondertekend te worden ingediend bij de scriba van de kerkenraad.

Je kunt een parachute bestuderen, uit elkaar halen, beschrijven, zonder enig idee te hebben waar het ding voor dient. Terwijl je leven er van af kan hangen! Als je niets wilt weten over de bedoeling van de parachute, kun je ook niet praten over een 'goede' of 'slechte' parachute geschikt voor zijn doel. Hetzelfde geldt voor de bijbel, voor geloven (Lesslie Newbigin). Studeren en analyseren is prima, maar zonder 'toevertrouwen' ontdek je niet waar het om gaat.

Oogpunt van... Nynke Dijkstra, Missionair Team PKN

Oude Kerk

Elke zondag is er crèche en kindernevendienst; elke 1e en 3e zondag van de maand is er jeugdkring voor de leeftijd van 12 – 16 jaar.

Zondag 6 november

Crèche: *Frouke Brouwer.*

Kindernevendienst: *Tineke Visser.*

Oogstdienst

Is bidden en danken voor 'gewas en arbeid' nog wel van deze tijd? Niet als je denkt dat we daar goed aan doen omdat anders de oogst mislukt, of dat God ons slecht gezind zou worden als we hem niet beleefd danken voor de zegen op ons werk. God is geen Sinterklaas die we met braaf gedrag en mooie versjes op onze hand moeten zien te krijgen.

Bidden en danken omdat we kunnen werken, omdat we mens mogen worden, dat er genoeg is waar gedeeld wordt, dat is al iets anders. De lezing van de gelijkenis die Jezus vertelt (Matteüs 20:1-16), over de werkers van het eerste en die van het elfde uur, gaat echter nog een stap verder. Daar wordt alle logica van economie, financiën, en arbeidsethos op z'n kop gezet. Als we God ergens voor mogen danken, dan misschien wel juist dáárvoor, dat hij ons niet bedeeft op grond van onze braafheid of ons harde werken, en al helemaal niet om onze vroomheid, maar .. omdat hij op een verrassende manier anders met ons omgaat en de minsten even hoog heeft als de besten. Voor wie zich minder acht een bevrijdend verhaal dat hen in hun eigenwaarde herstelt. Voor de besten een kritische noot bij hun tevredenheid over zichzelf.

Ds. Meint C. Wind.

Zondag 13 november

Crèche: *Heleen Heidinga.*

Kindernevendienst: *Felix Brouwer.*

Jeugdkring: *Margreet Aantjes.*

Matteüs 8:23-27

Deze tekst gaat over Jezus die de wind en de golven toespreekt en ze worden stil.

Een tekst die in deze tijd van het jaar wel moet aanspreken. En zeker in een jaar als dit. Ook: een wonderverhaal. Wat kunnen we daar in dit tijdperk, in onze 21e eeuw mee? Onze schouders ophalen en zeggen dat het niet echt gebeurd kan zijn? Of zit er meer achter en vooral meer in, ook voor ons eigen persoonlijke leven?
Annemarie van Kleunen.

Nieuwe Kerk

Elke zondag is er crèche en kindernevendienst; elke 2e en 4e zondag van de maand is er jeugdkerk voor de leeftijd van 12 – 16 jaar.

Gebed

Wij roepen U in herinnering hen die ons zijn voorgedaan, onze ouders en voorouders, de velen die het beloofde land niet zagen, maar geloofden in de zin van de tocht.
O God, bewaar hun namen bij u!

Wij denken voor uw aangezicht aan degenen in ons midden die rouwen om iemand die hen lief is. Dat zij niet gevangen raken in het verleden, dat het gedenken vruchtbaar is op hun weg.
O God, omring hen met uw liefde!

Wij bidden voor alle heiligen van vandaag die de last dragen van een visioen, die in nood en grote verdrukking zijn in gevangenissen en tot de dood bedreigd, omwille van de gerechtigheid:
O God, verlaat hen niet!

Wij denken in dit uur aan al die naamlozen voor ons, maar bekend en geliefd bij anderen, slachtoffers van genocide, marteling, onderdrukking en uithongering:
O God, herinnert U zich hun namen?

Jan de Jongh, Red@ctieService.

Zondag 6 november

Crèche: *Wil Pors, Samira van Oosten.*

Kindernevendienst

Gedachtenis van de gestorvenen

Op deze eerste zondag van november gedenken we de gemeentelieden die in het afgelopen jaar overleden zijn. (voor meer informatie zie onder sectie 2). We steken kaarsjes aan als teken van ons vertrouwen dat het licht hun niet zal ontbreken. Maar rouwen duurt vaak zoveel langer dan een jaar. En er zitten vast ook mensen in de kerk die niet rouwen om een gemeentelid maar om een ander dierbaar mens die deze wereld verliet. Ook u of jij mag een kaarsje aansteken, om te gedenken, al zou het overlijden twintig jaar of langer geleden zijn. Ieder die in deze dienst aanwezig is met een leegte

om een verlies aan de dood wordt hiertoe van harte uitgenodigd. En voor ons allen, op weg van geboorte naar dood, kan deze dienst er één van bezinning zijn. Op wat er werkelijk in ons leven toe doet, de korte tijd die we hier zijn. De dienst zal draaien om één van de zeven deugden, waaraan we in dit najaar aandacht besteden. 'Moed' is deze keer aan de orde. En dat past wonderlijk goed bij de thematiek van deze dienst. Wordt er niet altijd gezegd tegen rouwenden dat ze vooral moedig moeten zijn? En eisen ze het ook niet van zichzelf: tanden op elkaar en niet zeuren! Of is moed toch iets anders? We lezen uit het evangelie van Johannes over de dood van Lazarus en het huilen van Jezus daarbij. Was Jezus dan niet moedig of is moed toch iets anders dan 'tanden op elkaar'? U kunt de teksten alvast lezen in Johannes 11 vs 1 t/m 7 en vs 32 t/m 36. We hopen op een dienst waarin velen van ons iets van troost en warmte zullen kunnen vinden.

Ds. Susan Karreman.

Zondag 13 november

Crèche: *Azien Fieret, Lisanne Makkenze.*

Kindernevendienst

Jeugdkerk: *Aarnoud van Dalen.*

Dienst van de Schrift,

Bevestiging ouderling-kerkrentmeester

Mevrouw Ine van der Ree wordt in deze dienst bevestigd als ouderling-kerkrentmeester. We mogen als gemeente delen in de ernst én de vreugde van dit moment. Ernst, omdat het niet niks is, als iemand naar voren treedt en zich bereid verklaart om de verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de gemeente mee te dragen. Vreugde, omdat haar stap een opsteker is voor ons allemaal. Niet de zaken op hun beloop laten, maar de schouders eronder zetten, nadenken over wat wijs is, wegen vinden waarlangs ook in financieel en materieel opzicht de gemeente kan getuigen van liefde en barmhartigheid. Zorgen dat er voor werk en leven van de gemeente in velerlei vorm een goed onderdak is.

Nu de liturgische kalender de laatste zondagen van het kerkelijk jaar inluidt, gaan de schriftlezingen vaak over ernstige dingen. Het ontbreekt er niet aan woorden als oordeel en gericht. Is dat bedoeld om ons schrik aan te jagen? Misschien kan het geen kwaad om af en toe eens met schrik onder ogen te zien wat al te gewoon geworden is en gevonden wordt. Achter die woorden wordt duidelijk dat 'God' betekent: omzien naar hen aan wie voorbijgezien wordt; de schapen die verdwaald en verjaagd zijn.

We lezen Ezechiël 34:11-17 en Matteüs 25:31-46.

Ds. Meint C. Wind.

Zondag 6 november

1^e inzameling: Voor Hem doe ik het

Vandaag willen we graag via Kerk in Actie de theologische faculteit van Mc Gilvary in de Noord-Thaise stad Chiang Mai onder de aandacht brengen. Het is een van de weinige erkende academische theologische opleidingen in Zuidoost Azië. Thailand heeft te kampen gehad met overstromingen en een onstabiele politieke situatie. Karsten van Staveren, die sinds 2005 via Kerk in Actie naar Thailand is uitgezonden en lesgeeft op de universiteit zegt daarover: "De studenten uit Thailand en Vietnam hebben er veel voor over om theologie te kunnen studeren. Vaak lopen de studenten tegen onveilige situaties en uitdagingen aan." De theologische opleiding is belangrijk voor de verspreiding van het evangelie en de liefdevolle praktische hulp aan minder bedeedden. Helpt u mee om dit werk voort te zetten?

2^e inzameling: Toerusting

Toerusting kent vele facetten in onze gemeente. Gespreksgroepen, thema-avonden, kringenwerk, wijkavonden dragen bij tot opbouw van onze gemeente en tot verdieping van ons geloof. Met deze collecte dragen we bij in de kosten voor sprekers en gespreksleiders die naar Rijswijk komen, en in de kosten voor materiaal dat op de avonden wordt gebruikt.

Zondag 13 november

1^e inzameling: Hoop doet leven!

Dakloos word je niet zomaar, het overkomt je. Daklozen hebben pech, zijn psychisch ziek of maakten een verkeerde keuze waardoor zij letterlijk in de goot terecht kwamen. Kerk in Actie ondersteunt allerlei initiatieven om daklozen te helpen. Bijvoorbeeld inloophuizen, opvang voor mensen die uit huis zijn gezet en het Straatpastoraat voor dak- en thuislozen. Het Straatpastoraat leent een luisterend oor aan mensen die een groot deel van hun dagen en nachten doorbrengen op straat of in de maatschappelijke opvang. Het biedt ruimte aan hen om te praten over de dingen die hen bezig houden, of het nu gaat om de zorgen van alledag of om hogere of diepere vragen van geloof en leven.

Daarbij is er respect en aandacht voor mensen zoals ze zijn.

Website: www.straatpastoraatdenhaag.nl

2^e inzameling: Bloemen

Aan het eind van de dienst zijn er telkens weer vrijwilligers die de bloemen uit de kerk met een geschreven groet naar de gemeenteleden willen brengen, waarvoor aandacht is gevraagd. Ondersteuning bij lief en leed van hen die ziek zijn of teruggekeerd uit het ziekenhuis, een hoge leeftijd die bereikt wordt, een steun in de rug bij tegenslag, een gelukwens bij een langdurig huwelijk, een geboorte, e.d. Het

wordt door de mensen zeer gewaardeerd dat aan hen gedacht wordt. Deze collecte is bestemd voor het mogelijk maken dat er bloemen in de kerk staan die ook nog een andere bestemming krijgen.

De **diaconie** van de Protestantse Gemeente te Rijswijk kunt u ondersteunen met **een (vaste) bijdrage** naar ING-bank 12.13.12.

Wij vragen uw bijzondere aandacht voor de **Zendingsbus**.

U kunt uw zendingsgift ook overmaken t.n.v. Zending Protestantse Gemeente te Rijswijk naar ING-bank 66.84.22.

vanuit de
Kerkenraad

Opnieuw informeer ik u naar aanleiding van een vergadering van de Kerkenraad, en wel op maandag 10 oktober. Deze keer kwamen we met 22 deelnemers bijeen in het koor van de Oude Kerk: een volle vergadering! Ook deze keer werd de 'rode draad' gevormd door het verslag van de Lange Termijn Commissie (LTC), maar ook andere onderwerpen stonden nadrukkelijk op de agenda.

Als eerste mocht het Moderamen een kandidaat voor het voorzitterschap van de Kerkenraad presenteren: dhr. Koos van Helden, ouderling in de Nieuwe Kerk, heeft gemeld dat hij bereid is de functie van preses op zich te nemen. In december volgt de formele verkiezing in de Kerkenraad, die dan na drie jaar eindelijk weer een preses kan hebben. Heel goed nieuws!

Als tweede is de Kerkenraad verheugd dat mw. Ine van der Ree heeft aangegeven bereid te zijn ouderling-kerkrentmeester te worden. Ze is sinds enkele maanden al tweede penningmeester van het College van Kerkrentmeesters, maar ze wordt nu ook ambtsdrager. Haar bevestiging is gepland voor zondag 13 november 2011 in de Nieuwe Kerk. In het kerkblad en in beide kerken zal dit nog worden aangekondigd.

Vervolgens pakte de Kerkenraad de 'rode draad' weer op en volgden besprekingen over het verslag van de LTC. Ook deze keer werd er in drie groepen gediscussieerd aan de hand van een paar stellingen, en wel over eredienst en pastoraat en de rol die daarin werd toegekend aan eigen predikanten. Na afloop van de groepsdiscussies kwamen de leden van de Kerkenraad bijeen om plenair de uitkomsten te bespreken. Daarbij bleek een dermate grote overeenstemming te bestaan, mede in aanmerking genomen de uitkomsten van de gemeente-enquête

op 22 mei jl. in beide kerken, dat we konden overgaan tot het nemen van een belangrijk besluit: i.v.m. het vertrek van twee predikanten in 2013 vanwege hun emeritaat zal een vacature worden gesteld voor één nieuwe predikant, waarbij het aantal predikanten bij onze kerkelijke gemeente in Rijswijk terugloopt van de huidige 3,6 fte naar een nieuwe 2,6 fte (ofwel 2,6 voltijdsfuncties voor drie predikanten).

Na deze belangrijke bespreking volgde een toelichting op de nieuwe voorstellen voor wijziging van de Kerkorde, aan de hand van de evaluaties in 2009 op initiatief van de Generale Synode. Deze voorstellen gingen over de ordinanties 6 tot en met 14, die o.a. betrekking hebben op de algemene classicale vergaderingen, de regionale colleges, het opzicht over verkondiging en catechese, vermogensrecht en nog meer. Een ingewikkeld onderwerp waar de Kerkenraad na bespreking mee instemde.

Tot slot van de vergadering werd de nodige informatie gedeeld vanuit de colleges van kerkrentmeesters en diakenen, vanuit de taakgroepen en vanuit de kerkteams. Met een goed gevoel over een heel nuttige en prettig verlopen vergadering konden we allen om 22.00 uur naar huis terugkeren.

Huibert van Eijsden,
Scriba Kerkenraad.

Heeft u het nieuwe programma voor het seizoen 2011-2012 al gezien?

Dit seizoen zijn er veel activiteiten in het jeugdcentrum.

Het complete programma is terug te vinden op www.JC09.nl

In het kerkblad zullen we ook regelmatig de activiteiten aankondigen.

VERKOPING in HET KRUISSPUNT op dinsdag 15 november van 9.30 – 13.00 uur.

**Voor de bezoekers staat de koffie klaar en er zijn zoals bekend veel mooie cadeauartikelen te koop voor alle gelegenheden en voor een vriendelijke prijs.
Een vriendelijke groet namens de CREA-dames.**

Ds. A. Cuperus

Oranjelaan 29, 2281 GA Rijswijk

telefoon: 399 55 56

e-mail: arjencuperus@hetnet.nl

telefonisch meestal bereikbaar
tussen 07.45 - 08.30 uur en
van 17.00 - 17.30 uur.

Catechisatie 5-12 jr.

Op de maandagen 21, 28 nov. en 12 en 19 december om 16.00 uur is er weer catechisatie voor **kinderen van 5-12 jaar**.

Natuurlijk gaat het over het Kerstgebeuren. 'God wil dichtbij de mensen komen op de wereld' is het thema. Deze week zijn de uitnodigingen de deur uitgegaan naar die groep kinderen. We hebben binnen dit thema gekozen voor belevingen: 'hoe kun je iemand dichtbij laten komen', verbonden met geloof: 'wanneer voel je je dicht bij God of Jezus'. Het 'houden van' God houdt van ons en wat wil dat zeggen. 'Klein zijn' is een thema. God maakt zich letterlijk klein in een baby of God geeft iets heel kleins. Tenslotte gaan we het ook hebben over regels. Er zijn regels, opdat iedereen het goed heeft. Dat verbinden we met 'vrede op aarde'. De verwerking gebeurt met gips. Meer kunnen we op dit moment nog niet vertellen... anders weet u alles al! Als u nog kinderen weet die hiervan gebruik zouden willen maken, bericht het ons! Dat kunnen ook kinderen zijn die niet lid zijn van deze kerkelijke gemeente.
Wilma Mullaart en Arjen Cuperus.

Zondag 6 november: Oogstdienst

Na de dienst moeten we zo'n 90 fruitbakjes wegbrengen. Vele handen maken licht werk. Het zou fijn zijn als u in de kerk was, want dan kunnen we in korte tijd op heel wat adressen de attentie van de kerk bezorgen.

Zondag 13 november

Ook nu weer actie, want **de wijkbrief moet worden bezorgd**. Dit jaar een groter aantal bezorgadressen dan voorgaande jaren. Daarom vragen veel bezorgers.

ALVAST: Zondag 20 november Laatste zondag Kerkelijk Jaar.

Wij ontvangen de nabestaanden van overleden gemeenteleden. Het aantal overledenen wordt steeds kleiner en het aantal nabestaanden dat naar deze dienst komt, wordt ook minder. Dat heeft met meerdere oorzaken te maken, o.a. het niet meer in kennis stellen van de kerkelijke gemeente en een andere beleving van de kerk. Maar de mensen die wel komen, willen we goed ontvangen. Daarom juist bent u van harte uitgenodigd bij deze dienst.

Gift

Ik ontvang van Mw. K. € 50,- ter vrije bestemming. Ik bestemde die voor het wijkfonds. Onze hartelijke dank!

Groet

Een hartelijke groet van mij.
Na een pauze, heb ik weer energie om er tegenaan te gaan.
Ds. Arjen Cuperus.

Scriba: mw. A. van Stam
telefoon: 396 22 57
e-mail: avanstam@ncrvnet.nl

Ds. L.S. Karreman

Sloepkade 9, 2725 EX Zoetermeer

telefoon: 079 360 37 87

mobile: 06 46 46 23 56

e-mail: ls.karreman@planet.nl

telefonisch bereikbaar via het mobiele nummer en thuis van maandag tot en met donderdag meestal tussen 18.00 en 19.00 uur. Iedere dinsdag aanwezig in de Nieuwe Kerk van 10.30 - 12.30 uur. (dan bereikbaar met telefoon Nieuwe Kerk 394 31 18)

Halloween, Allerzielen, Allerheiligen en het gedenken van onze doden.

Onze dochter ging kort geleden naar haar eerste feest op de middelbare school: een Halloweenfeest. **Halloween** wordt de laatste jaren steeds populairder in Nederland. Maar waar komt het eigenlijk vandaan? En heeft het ook iets

te maken met Allerheiligen en Allerzielen? Verschillende van haar klasgenoten vertoonden zich op het feest als geraamte of als geest. Dus helemaal los zal het er wel niet van staan. En inderdaad, de term 'Halloween' is afgeleid van 'All Hallows Eve' (= allerheiligenavond) en duidt dus de avond vóór Allerheiligen aan. In sommige streken van Nederland verkleden de kinderen zich op 31 oktober en bellen als het donker wordt aan bij huizen in de buurt en roepen: 'trick or treat', waarbij de keuze wordt gegeven tussen een plagerijtje uithalen of iets lekkers (meestal snoep) krijgen. De bewoners geven de kinderen dan snoepjes. En oudere kinderen gaan dus soms naar Halloweenfeesten. Het feest komt uit de Keltische traditie die zich vooral in Engeland en Ierland ontwikkelde. Bij de Kelten was 1 november het nieuwe jaar. Dus Halloween was oudejaarsavond. De Kelten geloofden dat op die avond de geesten van alle gestorvenen van het afgelopen jaar terugkwamen naar de aarde om te proberen een levend lichaam in bezit te nemen. Om de boze geesten af te weren droegen de Kelten maskers. En om hen tevreden te stellen legden ze voedsel en zoetigheden neer. Vandaar de relatie met verkleden en met snoep. **Allerheiligen** is een feest van christelijke oorsprong. Het valt op 1 november en wordt vooral gevierd onder rooms-katholieken en anglicanen. De achtergrond van dit feest is de verering van martelaren. Martelaren zijn mensen die hun leven opofferden voor hun geloof. Heel bekend zijn de christenen die in de Romeinse tijd voor de leeuwen werden gegooid. De rooms-katholieke kerk kende oorspronkelijk een gezamenlijke herdenking waarin alle martelaren werden vereerd. Paus Gregorius de derde veranderde in 732 dit feest in Allerheiligen. Op deze dag worden niet alleen martelaren maar ook andere heiligen (die dus niet hun leven lieten voor, maar zich wel onderscheidden door hun geloof) vereerd. Het gaat dan speciaal om die heiligen die geen eigen feestdag hebben door het jaar heen. Op 2 november, op **Allerzielen** worden door de (rooms-katholieke) kerk alle overleden gelovigen herdacht. Men neemt aan dat deze traditie uit de abdij van Cluny in Frankrijk afkomstig is. Hier bepaalde de abt in 998 dat voortaan alle kloosters die met Cluny verbonden waren op de dag na Allerheiligen de gestorvenen zouden herdenken. Vanaf de 14^e eeuw was deze viering algemeen in de rooms-katholieke kerk. Allerzielen is vooral een dag van gebed voor de gestorvenen. Mensen gaan naar het kerkhof en ontsteken daar lichtjes. Het bidden voor de overledenen is een heel oude traditie die ook in het Jodendom al werd beoefend. De gedachte

Fa. A. H. Kerkhof & Zn
uitvaartverzorging sinds 1892

BEGRAFENISSEN - CREMATIES
Traditioneel - Persoonlijk - Eigentijds

diverse rouwcentra beschikbaar
in Rijswijk en omliggende gemeenten
volledige dienstverlening al gedurende 4 generaties
op o.a. Eikelenburg en Sir W. Churchillaan
en mogelijk vanuit de in dit blad vermelde kerkgebouwen
eveneens mogelijkheden voor THUIS-opbaring

- Persoonlijke dienstverlening afgestemd op individuele wensen
  - Vastlegging wilsbeschikking in ons vertrouwelijk archief
  - Mogelijkheden tot voorbespreking bij u thuis of op kantoor
  - waarde vaste deposito-regeling en uitvaartverzekering
  - bemiddeling bij aankoop en onderhoud van een „eigen“-graf
- Graag geven wij u vrijblijvend antwoord op al uw vragen m.b.t. verzorging, uitvaartzorg en nazorg

Kantoor: Groot Hertoginneln 227 - Den Haag

dag en nacht bereikbaar
070 - 3451676

**Loodgietersbedrijf
Breukelman**

ENDEZANT 25 - 2285 LH RIJSWIJK ZH
Tussen 8.00-9.00 uur Tel. 399 24 68.
Daarna. 06 22 49 81 71

GAWALO - SANITAIR EN GASVERWARMINGSINSTALLATIEBUREAU

APOTHEEK
te Werve

Geopend maandag - vrijdag: 08:30 - 17:30
ELKE ZATERDAG: 10:00 - 14:00 uur

Deskundig advies op het gebied van homeopathie,
incontinentie, dieetvoeding en huidverzorging.
VICHY 10% KORTING!

A.K. Karbor, apotheker
H. Ravesteijnplein 16-17, 2282GS Rijswijk
Tel: 070-3992443

DE GANTEL VOOR RONDVAARTEN
DOOR HET WESTLAND

Vele mogelijkheden met bijvoorbeeld een rondleiding bij hist. druivenboerderij Schmehoeck. Leuk voor een verjaardag, familiedag, relatie en bruiloft. Retstoeltoegankelijk.

RONDVAARTBEDRIJF DE GANTEL (MONSTER)
Tel. 0174-280335 / bij oeen gehoor 213719
email: gantel@solcon.nl

**Makelaardij
Hypotheke
Assurantiën**

Willemstraat 27,
2282 CB Rijswijk
Tel. (070) 3995141

Eerlijk handwerk voor een eerlijke prijs!

Speelgoed-sjaals-tassen-rugzakken-
houtsnijwerk-maskers en beelden

Openingstijden:

Rijswijk maandag 13.00 - 17.00 uur
Kerkstraat 1b di. t/m vr. 10.00 - 17.00 uur
070-415 97 01 zaterdag 09.00 - 16.30 uur
www.wereldwinkel-rijswijk.nl

Wateringen maandag 13.00 - 17.00 uur
Herenstraat 98 dinsdag tot en met zaterdag
0174 - 29 84 20 09.00 - 17.00 uur
www.wereldwinkel-wateringen.nl

BREESCHOTEN
DOE HET ZELF

GEESTBRUGWEG 34-36
2281 CL RIJSWIJK
TELEFOON 070 - 399 77 00
FAX: 070 - 398 93 55

- voor hout (gratis thuisbezorgd)
- flexa en sikkens verven - mengrobot
- ijzerwaren - gereedschappen
- vakkundige voorlichting

AVADO

SCHILDERWERKEN

Bilderdijkstraan 3
2281 SM Rijswijk
Tel.: 399 30 62

erachter is dat ook de gestorvenen nog een ontwikkeling doormaken en niet gelijk in een volmaakte toestand bij God verblijven.

In de protestantse kerken herdacht men vanouds op oudejaarsavond de gestorvenen van het afgelopen jaar. Hierna werd in veel kerken het gedenken verplaatst naar de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Het gebeurde dan dus op de zondag vóór de eerste advent (waarmee immers het kerkelijk jaar begint). Tegenwoordig hebben de meeste kerken de neiging om aan te sluiten bij de tradities van de oude kerk en gedenken de protestanten hun doden op de eerste zondag van november. Het bidden voor de doden is in protestantse kring lange tijd als ongewenst beschouwd. Toch groeit in onze tijd de gedachte dat er misschien wel iets in zit. En dat als de kern van leven hier op aarde groei en ontwikkeling betekent, dat dat in het leven aan de andere kant van de grens misschien wel niet anders zal zijn. En dat bidden voor die verdere ontwikkeling van je geliefden misschien wel zinvol zou kunnen zijn. Overigens is 'gedenken' een veel rijker begrip. Misschien mag het ook bidden voor de doden inhouden maar het is in ieder geval nog veel meer. Het is een je voor ogen halen van het leven van de overledenen en proberen er zelf van te leren. Het is een verbinden van de levenden en doden met God omdat we allemaal onderweg zijn, naar huis. In welk stadium van de reis dan ook. Het is ook een stilstaan bij je eigen sterfelijkheid als mens en van daaruit je richten op wat er werkelijk in het leven toe doet. Zo is het gedenken van de gestorvenen een kerkdienst geworden voor ons allemaal, of we nu iemand aan de dood verloren of niet.

Meditatieve viering, lezingen en kringen

Kijk voor informatie hierover onder Van Binnenuit.

Aanwezig in de kerk

Iedere dinsdag ben ik van 10.30 uur tot 12.30 uur aanwezig in de Nieuwe Kerk. Even iets vragen of afgeven is altijd mogelijk. Ook kunt u gebruik maken van de stilteplek, om even rustig te zitten en eventueel een kaarsje aan te steken. Wilt u echt een gesprek dan is er soms wachttijd. Wilt u dat niet, maak dan een afspraak van tevoren. Ik ben mobiel bereikbaar en in ieder geval ook op de dinsdagmorgen in de kerk.

Graag tot ziens, thuis, onderweg of in de kerk, hartelijke groet, ds. Susan Karreman.

Autodienst en bloemen

Hebt u vervoer nodig naar een van beide kerken, belt u dan voor zaterdagmiddag 12.00 uur mevrouw Van Stam, tel.: 396 2257. Ook als u iemand voor de bloemen weet, kunt u dat aan haar doorgeven.

Mw. drs. A.W. van Kleunen

Havenkade 24
2312 RT Leiden
tel.: 071 514 25 30
e-mail: annemarienvankleunen@scarlet.nl

Van verschillende kanten hoorde ik de laatste tijd dat mensen mijn stukjes met plezier lezen. Ik vind dat natuurlijk fijn om te horen. Mijn probleem is alleen: ik heb meestal niet zoveel mee te delen met betrekking tot mijn werk. Want meer dan 90% van mijn werk bestaat uit pastoraat of datgene wat daar direct mee samenhangt en daar valt zo goed als niets over te schrijven. Ik heb nu bedacht dat ik elke keer een tekst voor u uit zou kunnen zoeken en daarbij iets vertellen. Ik hoor graag wat u ervan vindt.

Toon

Vroeger had je de grote drie. Ik bedoel dan geen politieke grote drie, maar de drie grote cabaretiers: Wim Kan, Wim Sonneveld en Toon Hermans. Bij ons thuis hadden we verschillende smaken. Mijn vader vond Wim Kan het mooist, want dat ging over politiek en daar hield hij van. Mijn moeder, mijn zusje en ik hielden het meest van Wim Sonneveld. Mijn moeder van zijn liedje 'Het Dorp'. Ikzelf vind dat nu ook prachtig: vooral de regel "Ik was een kind, hoe kon ik weten dat het voorgoed voorbij zou gaan?" Maar, toen in die tijd, was ik zelf een kind, dus herkende ik dat nog niet. Wat mijn zusje en ik schitterend vonden, was het liedje 'Ik ben met Catootje naar de botermarkt gegaan'. Een dansliedje dat leek op de spelletjes die wij op het schoolplein speelden. Vooral dat "In de karrek, in de karrek", zei de dominee! Wel een beetje oneerbiedig, in die tijd, in ons dorp: zo'n dominee die daar rondanste en zong.

En dan Toon Hermans. Ik weet nog dat we met zijn allen naar hem zaten te kijken - op onze gloednieuwe tv. We wachtten tot het leuk zou worden. Maar het werd niet leuk. We vonden hem flauw. Mijn vader raakte zelfs geïrriteerd over 'die malligheid'. Met andere woorden: Toon Hermans was niet aan ons besteed! Jaren later, toen ik al theologie studeerde, ontdekte ik dat Toon Hermans ook gedichten en gebeden had geschreven. En die spraken me wel aan. Hierbij een van zijn gedichten uit *Gebedenboekje* (Baarn, 2000). Voor u, als hart onder de riem.

*Heer,
uit het donker van de nacht
roept u het licht op
en het licht komt...
en het opent de dag
de dagen zijn van U
wij mogen ze hebben en er iets
mee doen.*

*Heer,
laat mij de dingen die ik vandaag
doe
doen in de zegening van Uw licht
dan zal alles beter gaan dan
buiten U om.
Uw licht is warmte
Uw licht is liefde
laat ons Uw liefde voelen
in elke dag
die U ons schenkt.*

Iedereen die het moeilijk heeft, wens ik sterkte. Iedereen die fijne dingen in het vooruitzicht heeft: geniet ervan. Als u behoefte hebt aan bezoek, kunt u mij bellen: tel. 071 5142 530.

Met hartelijke groet,
Annemarie van Kleunen.
ouderenvastor

Scriba: mw. G.E.J. van Dop-v.d. Perk
telefoon: 393 5787
e-mail: vanderperk.dop@hotmail.nl

Ds. A.M. Spijkerboer

Min. Lelylaan 14, 2285 HJ
telefoon: 396 3775
e-mail: annemarijespijkerboer@xs4all.nl

Werkdagen: maandag t/m donderdag.
Aanwezig in **Het Kruispunt**
(Dr. H.J. van Mooklaan 33)
maandagochtend 09.00-12.00 uur en
dinsdagmiddag 14.30-17.30 uur.

Het Kruispunt

Ondertussen wordt er in Het Kruispunt duchtig toegewerkt naar de Crea-verkoping van 15 november. Veel staat al in het teken van Kerst, wat ik zelf een beetje eng vind. Hopelijk gaat de tijd nog niet zo snel. De herfst is nog zo prachtig en er valt buiten nog zo veel moois te zien. Ik kan in mijn tuin nog steeds bloemen en bessen vinden voor de kleine vaasjes op het tafeltje. De zon staat lager en schijnt met meer volume de ruimte in. Het senseo-apparaat doet goede diensten, al leek het onlangs alsof het door kortsluiting een deel van de benedenverdieping van stroom afhield. Alles werkt inmiddels weer, ook de koffie.

Samen lezen in het Leerhuis

Het leerhuis is vanouds een plaats waar joden samenkomen om Bijbel te lezen en te zoeken naar de betekenis van het gelezene. Als je in een kring Bijbelleest ben je nooit klaar met begrijpen wat er staat. Telkens lees je opnieuw, ontdek je nieuwe lagen en betekenissen en wil je weten wat anderen erin lezen. Niet alleen praat je met de mensen die met je om de tafel zitten, maar je gaat ook na wat er in vroeger tijden over gezegd werd. Zo breidt de uitleg van de Bijbelverhalen zich voortdurend uit en blijf je met alle generaties in gesprek.

In een periode waarin de kerk zich in hoog tempo terugtrekt uit het maatschappelijk leven vraag je je af wat je als kern van de gemeente zou kunnen formuleren. Voor mij is dat het 'samen lezen wat er staat'. In kleine groepen zicht proberen te krijgen op wat ons richting geeft en draagt. Er is bovendien niks leuker dan in kleine groepen samen Bijbel te lezen, zó dat ieder voor zich kan zeggen wat hij of zij erin leest en wat dat voor betekenis heeft voor je eigen dagelijkse leven.

Vandaar dat ik dit najaar begin met een bescheiden leerhuis, niet joods, maar in een vorm die daarvan afgeleid is en met aandacht voor de joodse basis van de Bijbel. De eerste twee avonden gaan over de **opstanding** (23 en 30 november a.s. van 20.00 – 22.00 uur in de Nieuwe Kerk). In het voorjaar breid ik dat uit met twee avonden rond de eerste brief van Paulus aan de **Korintiërs**, twee avonden over de **opstanding van Christus**, en een avond rond de **Doornse Catechismus**, dit laatste samen met Ruud Poortier.

Lezen over leed

Aan ons ligt het niet dat Paagman er deze zomer mee op moest houden. We bestelden en kochten er al onze boeken. Maar toen de zaak – helaas, helaas – deze zomer moest sluiten heb ik er in de leegverkoop nog eens tassen vol boeken vandaan gesleept. Een ervan was *Klein leed* van Betsy Udink. Als vrouw van een diplomaat schreef ze vanuit Pakistan over de moeizame positie van vrouwen en minderheden in het streng islamitische land. Dit boekje ging niet over het wereldgebeuren, maar over haar zware depressie, die ze ten slotte te boven kwam door de inmiddels breed toegepaste combinatie van pillen en praten. Ironisch schrijft ze over de vele therapieën en zelfhulpboeken ('maak een lijstje van...', 'spreek uzelf toe met...'), over de zelfhaat, de zwartheid en het gevoel volledig mislukt te zijn. Sarcastisch wordt ze waar het gaat over het aanbod van hulp bij zelfdoding. Ze beschrijft een 'hulpverlener' die toegewijd de mensen bijstaat in hun laatste uur. Haar suggestie is dat de man zijn energie ook had kunnen besteden aan het bezoeken van deze mensen zodat ze niet uit louter eenzaamheid dood zouden willen. 'Onthou', zo is haar laatste zin, 'dat als ik dood wil ik nog niet dood hoeft'.

Pastoraat

Er zijn nogal wat zieken en mensen die een ziekenhuis van binnen hebben gezien. Niet iedereen vindt het prettig om in deze rubriek genoemd te worden, maar ik denk onder meer aan Coby Brinksma, die haar enkel brak en aan Henk Warning die een ernstige operatie onderging. Ook John van Deijk is inmiddels weer thuis.

De Crea...

...heeft op 15 november a.s. haar verkooping.

De Soos...

...komt eens in de twee weken op donderdagmiddag bij elkaar, zie elders in dit blad.

De zondagmiddaginloop...

...is inmiddels ook weer in volle gang, zie elders in dit blad.

Hartelijke groet,

Ds. Anne Marijke Spijkerboer.

Bedankje,

Hartelijk bedankt voor de bloemen uit de kerk.

En ook voor alle kaarten, e-mails en telefoontjes die ik mocht ontvangen.

Ik moet mijn tijd nog even uitzitten..

Allen de hartelijke groeten van Coby Brinksma.

Autodienst

Inlichtingen bij Trudy van Dop, tel.: 393 5787.

Bloemen

Iedere zondag wordt een boeket bloemen als groet van de gemeente naar een gemeentelid gebracht, bijvoorbeeld bij ziekte, geboorte en ander lief en leed. Als u een adres weet, kunt u dat doorgeven aan Trudy van Dop, tel.: 393 5787.

Wie heeft er op de startzondag uit de Oude Kerk per ongeluk mijn (dure) paraplu meegenomen. Het is een grote blauwe met een rechte steel.

Uw reacties graag aan:
A.Scholtes
Tel.: 06 411 77 114

pastorale sectie 4

Scriba: H. v.d. Meijden
telefoon: 393 4000
e-mail: h.meij@planet.nl

Ds. M.C. Wind

Min. Lelylaan 40, 2285 HJ
telefoon: 393 0361
e-mail: mc.wind@tele2.nl

telefonisch meestal bereikbaar
tussen 08.30 - 09.00 uur en
van 13.00 - 13.45 uur.

Oud hout

Wie mij een beetje kent weet dat ik graag met hout werk. Een oude deur of kast redden van een container of het grofvuil langs de straat, daar schaam ik me niks voor. Als ik een beschadigd of door houtworm aangetast stuk weghaal, komen de nerven en jaarringen te voorschijn die zelfs de oorspronkelijke maker nooit gezien heeft. Ik kijk in het binnenste van wat ooit als jong boompje begon, gegroeid uit een eikel of ander zaad van een boom die nog weer vele jaren ouder was. Elke boom is kind van een andere boom, en die weer van een voorganger en zo voort tot ik weet niet hoe lang geleden. Wat zou het jaar geweest zijn waarin de ene ring gegroeid is, die ik met beitel of frees zichtbaar maakte? Honderd of misschien wel tweehonderd jaar geleden? In de meeste gevallen was dat hout er al voordat ik er was. Ik restaureer en repareer met een stuk van weer ander oud hout en hoop dat het geheel er nog zal zijn als ik er niet meer ben.

Nee, ik ben geen bomenfluisteraar! Maar ik luister wel naar het onbekende verhaal van het hout. Soms troost dat verhaal me. Dan vind ik het niet erg dat ik er korter zijn zal dan dat hout, van die boom die al groeide toen mijn opa's werden geboren, of nog eerder. Soms verontrust het me ook wel. Ik mag wel een beetje opschieten, denk ik dan, want ik heb nog een heleboel plannen, maar hoeveel tijd zal ik nog hebben?

Misschien is het mijn liefde voor het verhaal van hout, waardoor ik soms probeer om iets van het mensenlot te begrijpen door te kijken naar de bomen. Mensen die protesteren tegen hun lot vraag ik wel eens, of zij vinden dat het blad dat van de boom valt zich mag beklagen. Bij wie of wat dan ook. En of het dat blad zou helpen. Zo van: Ik weet wel dat alle bladeren moeten vallen, maar waarom moest ik nou eerst?

Alle mensen moeten sterven, maar waarom moest hij of zij, of waarom moet ik nou eerst? Ik denk dat ik dat protest wel begrijp. Ik protesteer zelf net zo hard, als mensen dichtbij me veel te jong moeten sterven. Nee, eerlijk is het niet. In die zin is het leven niet eerlijk. Maar zou je na je protest en je woede, en mét alle verdriet en gemis waarmee je achterbleef, niet toch iets kunnen leren van de boom en het blad? De boom weet wat loslaten is. Het blad weet wat sterven is. Maar weten ze niet allebei ook van iets wat groter is en verder reikt? Van een stroom van tijd en leven waarvan zij deel uitmaken? Een onstuitbaar leven dat veel weidser is dan deze ene boom, dit ene blad, maar die deze twee onmisbaar nodig heeft om te kunnen zijn wat het is? Kán dat troosten; het besef dat het leven niet met mij begonnen is en ook niet eindigt als ik eindig? Alleen wie weet van moeten loslaten, sterven, missen, mag het zeggen. Wie er niet bij stil wil staan moet maar doorlopen. Er zijn in onze wijkgemeente mensen die middenin de grote vragen bij het leven en moeten sterven staan. Soms, in een gesprek en tussen tranen door, komt het ter sprake. Dat iemand houdt van het leven en van wie hem of haar lief zijn. Dat het juist daarom zo zeer doet om hen te moeten los- en achterlaten. Dan hoor ik soms verwonderd hoe iemand toegeeft, of zich overgeeft, en zegt dat de dood niet meer alleen maar een vijand is. Ook al zeg ik dat dan niet hardop, dan toch denk ik soms: Nu laat het blad de boom los om zich vrijuit te laten drijven op de wind. Was het niet Augustinus die zei: "Zelfs als ik val, val ik naar U toe"? Nee, het zijn niet zij die achterblijven, die zulke woorden het eerst in de mond zullen nemen. Zij zijn het die protest aantekenen, die kwijtraken en moeten missen. Het zijn de stervenden die soms zelf de anderen troosten. Weten zij iets wat anderen niet weten? Zien zij iets wat voor de anderen verborgen blijft? Worden voor hen de woorden werkelijkheid? Woorden waarin zij van geloof gesproken, of tastend naar geloof gezocht hebben? Van een God die wijd zijn armen spreidt om op te vangen en te dragen wie is gevallen? Onmisbare mensen die zeer gemist zullen worden. Draggers van een leven dat voor hen is begonnen en na hen voort zal gaan.

Oud hout dat liefdevol gered wordt van het grof vuil, door God die langs de straten struint.

Giften

Wat is het goed om te merken dat het enthousiasme rond het musicalproject dat in de steigers staat niet beperkt blijft tot hen die eraan meewerken, maar ook aanstekelijk werkt op mensen die er niet actief aan kunnen deelnemen. Ik mocht op mijn weg door de gemeente tweemaal een gift van € 50,- voor de musical ontvangen. Verder kreeg ik € 50,- voor het wijkwerk en € 50,- voor de voedselbank. Alle giften heb ik inmiddels afgedragen te bestemder plaatse. De goede gevers zeg ik ook langs

deze weg en namens ons allen nog eens hartelijk dank!

Groet

Met een hartelijke groet voor u en jou!
Ds. Meint C. Wind.

Lieve mensen

Zondag 25 september werd mij een prachtige bos bloemen gebracht. Zelden zo iets moois gezien. Daarbij vele namen als groet op de mooie foto van 'de Kerk'. Heel leuk, hartelijk dank hiervoor. Enkele bloemen kon ik drogen, dus heb ik er dubbel plezier van.

Inmiddels, na lange tijd, op 6 oktober de 'maaltijd' weer eens bezocht. Het koud buffet was geweldig. Ik denk namens vele bezoekers: onze hartelijke dank en bewondering voor de inzet van alle 'kookkies'.

Hartelijke groet,
Map van Haarlem,
Min. Talmalaan 130.

Bloemen

Iedere zondag wordt een boeket bloemen als groet van de gemeente naar een gemeentelid gebracht, bijvoorbeeld bij ziekte, geboorte en ander lief en leed. Als u een adres weet, kunt u dat doorgeven aan Tine van der Meijden, tel.: 393 4000.

Vervoer naar de kerk?

Als u mevrouw Geesje Vermeer belt (tel.: 393 4158) voor zaterdagavond 19.00 uur, zorgt zij dat u 's zondags voor de kerkdienst wordt gehaald en na de dienst weer thuisgebracht.

De bijeenkomsten zijn in de **Nieuwe Kerk**, Steenvoordelaan 364, eenmaal in de twee weken, op dinsdagmiddag van 14.00 – 16.00 uur.

8 november Spel en Praat

De spellen worden weer uit de kast gehaald en wie graag wil winnen met de sjoelbak krijgt daar de gelegenheid voor. Ook staan er praattafels klaar voor wie een onderhoudend gesprek wil met 'de meisjes'.

22 november Avalex

Mevrouw Jennifer van de firma Avalex komt ons vertellen wat er gebeurt met ons afval, dat wij zo netjes allemaal scheiden en hoe dit verder verwerkt wordt.

Er komt weer kindercatechese!

Beste jongens en meisjes,
Het was even spannend of er deze herfst kindercatechese zou zijn. Maar er is goed nieuws: mw. Rina van den Broeke wil meehelpen en dat betekent, dat we op vrijdagmiddag 28 oktober begonnen zijn. Zoals altijd gaan we luisteren naar een verhaal en erover knutselen. We hebben een leuk onderwerp en wij hebben er zin in!

Jullie ook?
Zoals jullie gewend zijn, zijn jullie vanaf 15.30 uur welkom voor limonade of thee met een koekje. Om 16.00 uur beginnen we dan echt en om 17.00 uur is het programma afgelopen.

Als je het leuk vindt, mag je een vriendje of vriendinnetje meenemen. Tot ziens!

Rina van den Broeke en Marjan Warning (jwarning@ziggo.nl)
Voor wie? Kinderen van 6 tot 12 jaar
Wanneer? Vrijdagmiddag 28 oktober, 4, 11, 18 en 25 november 2011
Waar? Nieuwe Kerk, Steenvoordelaan 364
Hoe laat? 16.00 tot 17.00 uur, deur open vanaf 15.30 uur.

Gezocht: kerkbladbezorger

Is dit iets voor u / jou...?
Per 1 januari is er een vacature voor het bezorgen van het kerkblad. Deze wijk bestaat uit ± 50 adressen rondom de Huis te Landelaan. Voor inlichtingen en/of aanmelding zie het redactieadres.

Missie-Zendingskalender 2012

De nieuwe Missie-Zendingskalender 2012 heeft het thema 'Ziel van de Andes'. Schilderijen van de Peruaanse kunstenaar / schilder Jaime Colán sieren dit jaar de bladen van de kalender. Jaime Colán is geen man van veel woorden. De taal waarin hij zich uit, zijn schilderijen, laat aan duidelijkheid weinig te raden over. Het gaat niet goed met moeder natuur, Pachamama zoals de Andes-indianen haar noemen. Door de verandering van

het klimaat smelt de sneeuw in de Andes. In grote steden als Lima vind je nauwelijks nog een boom.

'Ik laat in mijn schilderijen zien, dat het anders moet, dat we meer respect moeten hebben voor de schepping.' Ook met de mensen in Peru gaat het daarom niet goed. 'De kloof tussen rijk en arm wordt alleen maar groter; de armen zijn vooral de indianen en mestiezen, de mensen van gemengd bloed. Vooral vrouwen dragen de grootste last van de armoede. En kinderen! Daarom schilder ik graag vrouwen die aan het werk zijn. Zij zorgen voor de toekomst van mijn land.' Niet in de laatste plaats wordt ook de eeuwenoude cultuur van de oorspronkelijke indiaanse bewoners bedreigd. Colán zegt: "Peru verliest zijn ziel. Daarom nemen mensen die muziek maken een bijzondere plaats in mijn werk in. In de oude muziekinstrumenten klinkt immers de ziel van de Andes." Het is die ziel die ook wij met deze kalender willen laten zien. Jaime Colán is in 1956 geboren in Lima. Zijn vader is een Quechua indiaan, zijn moeder mesties. Colán is zijn moeders achternaam. "Een eerbetoon, want zij heeft me opgevoed met nog vijf andere kinderen. Zoals veel arme vrouwen werkte ze als huishoudster bij een rijke familie en halverwege de middelbare school moest ook ik de kost mee verdienen.

Overdag werkte ik en 's avonds maakte ik de middelbare school af", zegt hij. Dat hij kunstenaar is geworden komt door een Canadese missiezuster. "Zij zag dat ik kon tekenen en zorgde ervoor dat ik naar de kunstacademie kon." Na de academie ging hij aan de slag bij het aartsbisdom Lima. Hij ontmoette er Ute, zijn vrouw. Een paar jaar later ging hij naar Europa om er met zijn werk de mensen in Peru dichterbij te brengen. Zijn grote voorbeeld is Vincent van Gogh. "Vooral de armoede in zijn schilderijen inspireert me, maar ook de zon en zijn kleurenpalet." Jaime Colán exposeerde in verschillende steden in Europa en ook in zijn vaderstad Lima.

De kalender is te bestellen via de webwinkel en kost dan € 12,- (inclusief verzendkosten).

HET KRUISPUNT

Sociëteit voor ouderen

Inl.: mw. C. van Dijk, tel.: 393 1377
b.g.g. 06 234 77401 of 06 448 52493.
Donderdags om de veertien dagen in
Het Kruispunt aan de
Dr. H.J. van Mooklaan 33, om 13.45 uur.

De eerstvolgende soosmiddagen zijn op donderdag **10 en 24 november**.

CONTACTADRESSEN DIACONAAL ZUSTERCOMITÉ

Sectie Oude Kerk

Contactadres: Mw. M. van Schie,
Sir W.Churchillaan 38, 2282 JE, tel.: 390 8140.

Sectie Johanneskerk

Secretaresse: Mw. J.J. Kamp-Addink,
Thierenskade 68, 2282 XW, tel.: 399 1586.

KERSTVIERINGEN OUDEREN

Hoewel de kerstdagen nog ver weg lijken zijn we er toch al mee bezig.

De uitnodigingsbrief

met daarin de datum en de aanvangstijd ontvangt u bij het volgende kerkblad dat op 18 november verschijnt.

Namens de diaconale werkgroep voor het ouderenwerk, Ebi Haije.

Gaven over de maand september 2011.

Diaconie

- Ouderenzorg	€	692,24
- Binnenlandse projecten		334,30
- Maatschappelijk hulpbetoon		212,93
- Heilig Avondmaal		69,96

Protestantse Gemeente

- Kerkgebouwen	321,51
- KoffieKip NK	20,50
- KND Roemenië	19,40
- Zendingbussen	80,50
- MissionairWerk	272,19
- Vredesweek	333,24
- JOP	221,12

Bijbelleesrooster

November

zo	6	Maleachi 2:17-3:5
ma	7	Maleachi 3:6-12
di	8	Maleachi 3:13-18
wo	9	Maleachi 3:19-24
do	10	Matteüs 24:15-28
vr	11	Matteüs 24:29-35
za	12	Matteüs 24:36-51
zo	13	Matteüs 25:1-13
ma	14	Matteüs 25:14-30
di	15	Matteüs 25:31-46
wo	16	Rechters 1:1-15
do	17	Rechters 1:16-26
vr	18	Rechters 1:27-2:5
za	19	Rechters 2:6-23
zo	20	Rechters 3:1-11

KERKELIJKE MUTATIES

Vertrokken naar Pijnacker:

Mevr. M.E. v. Kolfshoeten, Jozef Israëlslaan 287 (Sectie 2)

Overleden op 23 september in de leeftijd van 79 jaar:

Wilhelmina Petronella Kipp, Van Vredenburgweg 26F316 (Sectie 1)

Overleden op 9 oktober in de leeftijd van 80 jaar:

Adriaan Riedijk, Regenbooglaan 89 (Sectie 4)

maaltijd

woensdag 9 nov. om 17.30 uur:

Maaltijdproject in de

Benedictus-en-Bernadettekerk

Sir Winston Churchillaan 372.

Opgeven maandag 7 nov. tussen 18.00 en 20.00 uur bij mw. Van Leeuwen, tel.: 393 5673. Kosten maaltijd € 5,00 incl. koffie of thee, wijn € 0,70.

donderdag 17 nov. om 17.30 uur:

Maaltijdproject in de Nieuwe Kerk

Steenvoordelaan 364.

U bent van harte welkom vanaf 16.30 uur.

De prijs is € 5,00 incl. een drankje. U kunt zich op maandag 14 nov. tussen 17.00 en 19.00 uur opgeven bij mw. Van Kassel, tel.: 393 8810 of b.g.g. fam. Rog, tel.: 394 0145.

Iedere 4e donderdag van de maand wordt JC09 (Kerklaan 3) omgetoverd in een restaurant. Vanaf 17.30 uur is iedereen welkom voor een driegangenu. Opgeven is mogelijk via www.JC09.nl tot uiterlijk de dinsdag voorafgaand aan de maaltijd. De volgende maaltijd is op 24 november.

15 jaar Jam-Jam

Deze maand is het 15 jaar geleden dat we onze eerste gasten ontvingen in de toenmalige Verzoeningskerk. Het initiatief kwam van ds. Marco Visser, die een aantal gemeenteleden hiervoor benaderde. Een paar van hen hadden ervaring opgedaan om voor grote groepen mensen te koken. Er werd al snel een team van enthousiaste vrijwilligers samengesteld. We hadden toen 16 vrijwilligers en nu hebben we er 19. De samenstelling van de vrijwilligers is net zo divers als van onze gasten, zowel met als zonder een kerkelijke binding. De opzet was om één keer per maand op donderdag gasten te ontvangen voor een maaltijd. Het aantal mensen dat hierop zou reageren via het kerkblad was onbekend. We hadden en hebben nog steeds geen bepaalde doelgroep voor ogen, iedereen was en is nog steeds van harte welkom. De eerste keer hadden we zo'n 40 gasten aan tafel. Al snel bleek na de eerste maanden dat het voor iedereen naar meer smaakte en zijn we twee keer per maand gaan koken. In het begin was het improviseren. We kookten op twee gasfornuizen zoals die ook bij u in de keuken staan en dat in een werkruimte van 2 x 4 meter. En we gebruikten grote aluminium pannen. Al snel kwam er vanuit de opbrengst van de BAZAAR een professioneel fornuis. Doordat we financieel steeds beter gingen draaien konden we zodoende ook goede R.V.S pannen kopen en alles wat we nodig hadden voor een gezellige uitstraling voor onze gasten.

Al snel zaten we met het aantal gasten per keer dat mee wilde eten op ruim 50 personen. Dat is de limiet die we nog

steeds hanteren, ook na de overgang naar de Nieuwe Kerk. Daar kregen we de beschikking over een veel ruimere werkplek.

Maar wat ons vooral opviel ook in deze nieuwe omgeving wisten en weten de mensen ons te vinden.

Twee keer per jaar maken we een uitzondering op dit aantal. Dat is in de maand december tijdens het kerstdiner. Dan ontvangen we ongeveer 60 mensen en tijdens het koud buffet hebben we 75 gasten.

Zoals u al kon lezen zijn we geheel zelfsupporting. Dat wil zeggen dat we een goede financiële buffer hebben die we dan weer gebruiken om giften te doen aan kleinschalige projecten die een band hebben met de kerk in Rijswijk, zoals de voedselbank. Tijdens ons eigen gezellige samenzijn op 13 oktober is € 250,- overhandigd aan de Hr. Co Huisman. Eén keer per jaar gaan we met alle medewerkers ergens eten. Zo zijn we verschillende keren wezen eten bij scholen waar leerlingen opgeleid worden voor o.a. kok, de bediening, enz. Tijdens een dergelijke bijeenkomst worden de leerlingen begeleid en beoordeeld door hun docenten. Wat soms heel leuke reacties kan opleveren.

Donderdag 13 oktober waren we met alle vrijwilligers, oud-vrijwilligers en de partners in de Nieuwe Kerk om dit te vieren. We hadden onszelf getrakteerd op een Chinees/Indisch buffet, zodat we zelf ook een vrije avond hadden zonder koken, afwas en dergelijke. Na iedereen begroet te hebben en er een toast uitgebracht was op JAM –JAM sprak Ruud van Dijk nog enkele mooie woorden, aansluitend las Hans Groenewegen twee gedichten voor van Vasalis. Wilt u na het lezen van dit artikel ook eens kennis komen maken met de EETGROEP Jam-Jam, hetzij zowel voor het vrijwilliger worden of om mee te eten, schroom dan niet maar neem contact met ons op. Zie hiervoor het kerkblad.

Roge de Cock.

DANK!

Namens de voedselbank: hartelijk dank voor de mooie gift, die ik van de maaltijdgroep Jam-Jam, die 15 jaar bestaat, mocht ontvangen. Er kunnen weer veel mensen blij gemaakt

worden met o.a. verse groente! Nogmaals bedankt, Co Huisman. Elke 2^e en 4^e zondag van de maand is er van 12.00 – 15.30 uur inloop in de Nieuwe Kerk.

De eerstvolgende keer is dus op 13 NOVEMBER.

U bent, zoals altijd, van harte welkom! Als u van gezelligheid houdt, moet u vooral eens komen inlopen! Brengt u zelf uw boterham mee voor de lunch.

Tot ziens!

Uw gastvrouwen zijn: Bep Korsman, Joke van der Sluis, Riet Vogel en Riek

Van Binnenuit

aanbod van bibliotheek en kerken

Naar buiten om de ander te ontmoeten
Naar binnen om jezelf te ontmoeten
Samen worden we wijzer en lichter
Van binnenuit je leven beleven
Je geloven beleven

Huisman.

Vergadering Van Binnenuit

Op dinsdag 8 november is de vergadering van Van Binnenuit in de Nieuwe Kerk. Van 20.00 tot 22.00 uur. Het wordt een 'zware' vergadering waarin alle teksten die voor de nieuwe folder zijn ingeleverd door ons worden doorgenomen.

Meditatieve viering: Bidden met de woestijnvaders

Op donderdagavond 10 november is er een meditatieve viering in de Oude Kerk. Van 19.30 tot 20.30 uur. Dit hele seizoen draaien de vieringen om het bidden en deze keer dus om het bidden met de woestijnvaders. Voordat de kloosters bestonden zochten eenlingen stilte en bezieling in de eindeloze leegte van de woestijn. In die verlatenheid zijn prachtige, doorleefde gebeden ontstaan. Na de viering is er de mogelijkheid om koffie of thee te blijven drinken.

Nieuwe kring: Waarom doe je je ogen dicht?

Deze kring speciaal voor grootouders begint op donderdagochtend 17 november en wordt ook nog gehouden op 24 november. Voor meer informatie: zie de folder.

Lopende kringen

Bijbelstudiegroep over de brieven van Paulus, op woensdagmiddag 9 november. Literatuurgroep op woensdagavond 16 november.

Wat ik geloof, op woensdagavond 16 november.

Meditatiegroep rond Franciscus op maandagavond 7 november.

Voor alle lopende activiteiten geldt: zie

de folder voor meer informatie en neem eerst contact met de kringleider op om te informeren of het mogelijk is nog mee te doen.

Namens de werkgroep Van Binnenuit, Ds. Susan Karreman.

Spelers musical aan het woord

De repetities voor de musical 'SPIEGEL STUK over leven op de camping' zijn inmiddels in volle gang. Wat vinden de spe-

lers van de musical en hun rol? Tijdens de repetitie van 13 oktober jongstleden gingen we op onderzoek uit en vroegen we een aantal spelers naar hun bevindingen. *Opwarmoefeningen in de Nieuwe Kerk aan de Steenvoordelaan*

Acteur **Arie Ton** speelt Klaas. Klaas is met zijn vrouw Joke, zoon Yoeri en schoonvader Douwe naar camping Duinkonijn gegaan.

V: Wat is Klaas voor een type?

A: Klaas is een ongeduldig en onrustig type. Hij vindt dat ze veel te veel spullen bij zich hebben. En dan moet opa Douwe ook nog mee op vakantie, terwijl Klaas hem het hele jaar al ziet. Daarnaast heeft Douwe de gekste spullen bij zich.

V: En hoe zit het met de relatie met je vrouw?

A: Klaas en zijn vrouw Joke zijn aardig ingespeeld op elkaar. Dat wil zeggen dat ze voortdurend zitten te vitten op elkaar.

V: Wat vind je zo leuk aan je rol?

A: Ik vind het leuk om de spanning erin te houden.

V: Moet je veel zingen?

A: Nee, ik hoef niet veel te zingen, ik zing één gezamenlijk lied.

V: Kun je je goed uitleven in je rol?

A: Ik ben zelf een ander persoon dan de figuur die ik speel. Ik speel Klaas nu nog te lief.

V: Wat vind je van de musical?

A: Het is zoals in het gewone leven. Ik let nu nog erg op mijn eigen rol, het geheel overzien komt nog, denk ik.

Het echtpaar Thea en Piet Riep luistert naar aanwijzingen van regisseur Meint Wind.

Actrice **Wilma Mullaart** speelt Bertha, leidster van Motorclub De Uitlaat.

V: Heb je een grote rol?

A: Nee, het is een kleine rol.

V: Wat vind je van je rol?

A: Ondanks het feit dat ik niet veel tekst heb, is het een leuke rol, waar ik me goed op moet concentreren. Ik kan de rol lekker uitvergroten.

V: Heb je in het echt iets met motorrijden?

A: Mijn vader reed vroeger motor. Ik vind motoren wel leuk zolang ze niet al te veel herrie maken.

V: Moet je tijdens de musical een echt motorpak dragen?

A: Ja. Weet je dat ik de oude motorjas van mijn moeder nog heb? Misschien kan ik die wel aan. Ik heb zelfs nog van die oude helmpjes.

Acteur **Johan Vermeer** speelt Chiel

V: Waarom doe je mee aan deze musical?

A: Ik heb andere keren ook meegedaan, en ik vind het leuk om deze keer een andere rol te hebben. V: Waarom heb je deze rol?

A: Het is zo ingedeeld en het is een heel andere rol dan ik zelf ben, dan vind ik wel leuk.

V: Hoe zie je het einde van de musical?

A: Het is een bewegende camping, niet te onrustig, maar mensen lopen door elkaar en er gebeurt veel tegelijkertijd.

Acteur **Assad** speelt Luuk

V: Waarom doe je mee?

A: Meint had mij gebeld of ik deze rol wilde spelen en ik heb vaker meegedaan, ik vind het leuk!

V: Wat vind je van je rol?

A: Ik weet nog niet of het een leuke rol is, ik ben pas begonnen.

V: Hoe zie je het einde van de musical?

A: Het einde is altijd goed, maar als het afgelopen is, heb ik het gevoel in het zwarte gat te vallen. Het is dan afgelopen en je mist echt iets.

GEZOCHT

Ben jij creatief en goed in het bedenken en/of ontwerpen van kleding? Meld je dan snel aan en help ons met kleding te maken voor onze musical. Je hoeft niet zelf te naaien. Woon je in de buurt van Rijswijk, ben je mobiel en kun je regelma-

tig komen om met de werkgroep kleding te overleggen, dan ben je van harte welkom! Bel snel onze musicaltelefoon 06 473 85 140 of mail naar musicalprojectnk@gmail.com Als de telefoon niet direct wordt opgenomen, word je altijd terug gebeld. We horen graag van je!

Herfst en toch een parasol gevraagd!

Wij (kindernevendienst) zijn op zoek naar een tuinparasol die u niet meer kunt gebruiken.

Wat moeten wij nu met een parasol ??? voor de kindernevendienst!

Een **verteltent** maken.

Kinderen vinden het erg leuk om in een knusse kleine hoek te zitten. Vaak zijn we met een klein clubje kinderen en dan kom je in zo'n grote kale zaal te zitten. Wat is er dan leuker om in een verteltent te mogen luisteren naar het Bijbelverhaal.

Dus heeft u nog een oude parasol (liefst met standaard) dan kunt u bellen met:

Lineke Vermeer,
tel.: 070 394 2748.

En de laatste zomers waren toch ook niet echt bruinmakend!

Excursie Uzimet

Op dinsdag 4 oktober 2011 omstreeks 10.00 uur werd het behoorlijk druk in **Het Kruispunt**.

De **creaclub** was stevig aan het werk en de **mannenfietsclub** zat aan de koffie.

Deze keer gingen we met 13 mannen per fiets op excursie naar Uzimet, Delftweg 62 te Rijswijk. Voor een fietsclub werden er deze dag niet veel kilometers gereden maar des te meer werd ergezen en gehoord. Uzimet is de enige bladloodproducent van Nederland. Het volstrekt oude lood wordt gesmolten en geraffineerd tot nieuw zuiver bladlood. Wij werden op een voortreffelijke en gastrijke wijze ontvangen met koffie en een beamerpresentatie. Daarna werden we in twee groepen door de heren Hans Makkenze en Jan Willem Hokken het bedrijf rondgeleid. Allemaal een stofjas aan, een helm op het hoofd en een stofmasker voor de mond. Het hele productieproces konden we met eigen ogen aanschouwen. Het smelten, het raffineren, het walsen en de vervaardiging van vele maten bladlood. Het bedrijf heeft een uiterst milieubewuste bedrijfsvoering en heeft derhalve een eigen waterzuivering en luchtfilterstelsel.

Wilt u meer weten over Uzimet?

Kijk op www.Uzimet.nl.

Na de rondleiding hadden onze gastheren nog een verrassing in petto: een heerlijke lunch. De fietsclub kan terugkijken op een zeer geslaagde excursie met grote dank aan onze rondleiders Hans en Jan Willem. Jan van Dop.

PCOB

Woensdag 16 november organiseert de Protestants Christelijke Ouderen Bond afdeling Rijswijk weer een bijeenkomst in de **Nieuwe Kerk**, zaal 4, Steenvoordelaan 364, 2284 EH Rijswijk (telefoon nr. 070-394 3118).

De aanvang van deze bijeenkomst is zoals gebruikelijk om 14.00 uur. De zaal is open vanaf 13.30 uur en u wordt verwelkomd met een kopje koffie of thee.

Deze middag hebben wij de heer K.J. Snijder uit Ter Aar uitgenodigd om voor onze afdeling een klankbeeld te verzorgen, getiteld **Steeds nieuwe wonderen in de natuur**.

Gezien de aansprekende titel verwachten we met de heer Snijder weer een goede middag te hebben.

Zoals altijd zijn belangstellende ouderen, dus ook niet-leden, bij deze bijeenkomst van harte uitgenodigd.

Voor nadere informatie, ook over het lidmaatschap van de plaatselijke afdeling van de Bond, kunt u contact opnemen met dhr. K. Brouwer, secretaris, tel.: 393 8827, e-mail: kenabrouwer@live.nl of dhr. J. van Dop (ledenadministratie) tel.: 393 5787, e-mail: vandop.perk@casema.nl

Repetities:
dinsdagavond van
20.00 tot 22.00 uur in de
Nieuwe Kerk.

Inlichtingen:
Anne-Mieke Ridder   secretariaat
Kievit 2   2678 XR De Lier
tel.: 0174 540330
e-mail: info@inspired.nl

KERSTZANGERS GEZOCHT

Inspired zoekt voor de kerstoptredens tenoren, bassen en alten tot 45 jaar. Heb je zin om Christmas Carols of Amerikaanse kerstnummers te zingen kom dan eens een keer vrijblijvend kijken en luisteren bij InspiRed.

Wij repeteren dinsdag van 20.00 tot 22.00 uur in de Nieuwe Kerk aan de Steenvoordelaan te Rijswijk. Wil je meer informatie kijk dan op onze site kooorinspired.blogspot.com of bel met Anne-Mieke 0174 540330. Natuurlijk ben je ook welkom als je andere nummers wilt zingen, ons repertoire is breed genoeg.

Jubileumconcert Voorburgse Oratorium Vereniging

De Voorburgse Oratorium Vereniging (VOV) bestaat 65 jaar en dat wordt gevierd met een concert, op vrijdag 18 november a.s.

We beginnen met het prachtige **Gloria** van A. Vivaldi, daarna **Ode on St. Cecilia's Day** en **My heart is inditing** van G.F. Händel.

Het koor wordt begeleid door het Barokorkest van het **Florilegium Musicum**. De solisten zijn: Stefanie True, Lester Lardenoye en Robert Buckland.

De algehele leiding is in handen van onze dirigent, Wouter Verhage. Het concert begint om 20.15 uur in de Fonteinkerk, Fonteynenburghlaan 1, te Voorburg.

De toegangsprijs: €22,50 en tot 18 jaar en Ooievaarspas: €12,00 (incl. program-maboekje en consumptie).

Kaarten zijn verkrijgbaar bij de leden van het koor of telefonisch: 325 7546 / 387 5398 en via de website www.vov-voorburg.nl

Dag van de Mantelzorg met Yvonne Keuls: U komt toch ook?

Op en rondom de landelijke Dag van de Mantelzorg in november, worden er in het hele land activiteiten georganiseerd om mantelzorgers een leuke dag te bezorgen. In Rijswijk organiseert Stichting Rondom Mantelzorg op woensdag 9 november a.s. een interessante avond waarbij o.a. Yvonne Keuls uit eigen werk voorleest en piano en zang wordt verzorgd door Alwin Toppenberg.

Vanaf 18.30 uur is de ontvangst met koffie of thee en lekkernijen.

De wethouder en leerlingen van het Stanislas College openen om 19.00 uur de avond op feestelijke wijze.

Er is een informatiemarkt over ontspanningsmogelijkheden en u kunt de tentoonstelling bezichtigen waarop de vrijwilligers van de stichting met trots staan afgebeeld. Het programma duurt tot 21.30 uur.

U kunt zich nu nog aanmelden! Graag aanmelden bij Ada Bannink, tel. 06 5797 1060 of Lisette Hart, tel. 06 2066 4059.

U kunt zich ook aanmelden via info@rondommantelzorg.nl
Locatie is Wijkcentrum Stervoorde, Dr. H.J. van Mooklaan 1 in Rijswijk.

Eén troost heb je

Het huis was leeg toen ik het te koop zette rond de Kerst. (Te) veel ging mee naar Delft, waar een grote bergruimte het mogelijk maakt moeilijke keuzes nog even uit te stellen. Veel ging er naar de kinderen en de familie, naar de Kringloop en de Weggeefwinkel en zelfs naar Roemenië. Wat niemand wilde hebben, werd weggehaald door de Haagse Milieudienst: langs de gevel stond de hele stoep vol. Mijn makkelijke leren stoel, te groot voor de kleine kamers in Delft, aan de straat. De stoelen waarvoor Betsie zelf overtrekken had genaaid, niemand heeft er nog wat mee.

Deze week teken ik bij de notaris de overdracht, dus nu moet de schuur ook leeg. De grote indianentent, eigen maaksel, maar de kleinkinderen zijn er al weer te groot voor en hun tuin te klein. Mijn Compaq-pc die vijftien jaar geleden top of the bill was en de leuke speakertjes. Maar ja, in onze schuur liggen al zes pc-speakertjes. Ik vond het gereedschapsetui dat Betsie voor mij maakte, dat onder de buddyseat van de motor paste. Want op de vele ritten tussen Ermelo en Amsterdam moest er wel eens gesleuteld worden. Ook kwam het terrarium – en de pomp – te voorschijn, die een leefmilieu boden aan onze twee moerasschildpadden. In Utrecht hebben we daar nog een keer een muggenplaag aan te danken gehad, omdat de bak een ideale broedplaats bleek. Half lege verblikken met opgedroogde inhoud: we rijden met twee auto's naar de afvalinzameling.

Vijf jaar geleden bleef ik achter in wat ineens een overvol museum van het verleden was geworden. Inmiddels is er veel gebeurd: dankzij Neeltje en mijn kinderen klauterde ik terug naar het leven, er werd een kleindochter geboren, er zijn twee neven getrouwd en een zwager stierf, veel te jong. Loosduinen werd Laak en Rijswijk. Vijf jaar, en toch lijkt het niets als ik ons slaapkamergordijn in container 2 – huishoudelijke artikelen – gooi. Mijn zoons hielpen vorige week bij de laatste loodjes en we stonden even stil in de tuin. Daar zaten we regelmatig in de kring, kwamen familie- en gemeenteleden op verjaardagen en renden de kleinkinderen over ons schelpenpad. Daar was ik uren bezig het opblaasbare zwembadje op te pompen en met water te vullen. Tijdens zo'n verjaardag vloog een duif tegen het zolderraam en viel bijna op het hoofd van kleindochter Amy. Slechte Pinksterimitatie van het dier, dat de geest gaf voor ik de dierenambulance kon bellen.

Het huis is nu leeg en ik heb onze namen van de deur gehaald en de fotocollage, die ik na haar overlijden in de hal een plaats had gegeven, weggehaald. De kast waarin onze kleren vreedzaam naast elkaar hingen, wacht op de nieuwe bewoonster. Ik sluit de huisdeur en ga naar Delft.

Dag huis, dag wijnstok, dag Zuiderstrand waar we wandelden, dag kamer waar we elkaar voor het laatst welterusten zeiden. Dag soulmate, ik red het wel weer.

Maar gelijk had-ie, de lotgenoot die in september 2005 zei: 'Eén troost heb je: het gaat nooit over.'

Door Rob van Essen.

Met vuur spelen

Vurige tongen, een geweldige gedreven wind en spreken met woorden die door mensen uit alle windstreken verstaan worden. Wie een beetje thuis is in de bijbel herkent er het verhaal in van Mozes, die op de berg Sinaï de 'Tien woorden' ontvangt. Vuur, storm en woorden die volgens een rabbijnse overlevering in zeventig talen gegeven werden. God gunt zijn woorden, hoe in vrijheid te leven, immers aan alle mensen.

Pinksteren is het feest van de vrijheid. Zonder woorden die de weg wijzen eindig je in onvrijheid. Vrijheid daalt niet als regen over mensen neer, maar die gun je elkaar. Het was voor mij een echt een ontdekking – openbaring? – hoe wezenlijk taal in dat proces is.

Was het niet de taal die ooit een nieuwe wereld voor je aan het licht bracht? Stamelend begon het – bij mij – , met 'Aap, noot, Mies'. Allengs werd het een wereld waaruit ik niet meer weg te slaan was. Ten slotte had ik alle boeken van de (lagere) schoolbibliotheek gelezen, behalve die die volgens de hoofdonderwijzer 'niet geschikt' voor mij waren. En ik herinner mij nog de boekenkast met glazen deuren ervoor bij een 'rijke' oom. Wat wilde ik graag in zijn schatten door-dringen! Van een buurvrouw kreeg ik alle deeltjes van Karl May en weken vertoefde ik op de wijde prairies. Daar kan geen 'tweet' tegenop.

Op de 'Bijbelclub' hoorde ik als vijfjarige de Bijbelverhalen voor het eerst. Tot de huidige dag herinner ik mij het afgrijzen dat mij vervulde toen ik hoorde over de man die neergeslagen werd op een eenzame weg. En dat er mensen zomaar doorliepen, zonder hem te helpen! Waarschijnlijk schokte het mij meer dan de beelden van de verwoestingen in Japan mij nu doen. Reiken woorden soms dieper dan beelden? Veel 'beelden' van mijn verleden draag ik niet mee. Maar er zijn wel veel woorden en verhalen gebleven. Mijn juf van de eerste klas, ik weet niet meer hoe ze eruit zag. Maar wat luisterden we ademloos naar Abeltje, de liftboy die een reis maakt in die verre, vreemde wereld.

Woorden, liederen, je draagt ze een leven mee. Zoals die man die mij in het bejaardentehuis bij zich liet roepen. Hij had 'er nooit wat aan gedaan', maar de woorden lieten hem niet los. Het lied dat moeder voor hem zong toen hij klein was: Daar ruist langs de wolken een lieflijke

Naam. Of ik het niet gek vond dat hij zich alsnog op die Naam wilde verlaten. Het was een heuse bekering, maar zonder te verloochenen waarvoor hij geleefd had. In de aula klonken op zijn verzoek Daar ruist en het socialistisch strijdlied De Internationale. De organist had er minder moeite mee dan sommige familieleden. In deze tijd van tweets en mails is het zaak je te realiseren wat voor diepe indruk woorden kunnen achterlaten. Steeds beter begin ik te begrijpen waarom Jezus zei dat van elk woord verantwoording gevraagd zal worden. Goed te beseffen dat je, in de kerk en daarbuiten, met vuur speelt. Woorden, ze verwonden en bevrijden.

Door Rob van Essen.

Natuur heeft geen waarde

Iemand die het zou kunnen weten, namelijk een ecoloog van de Universiteit Wageningen, vertelde me dat het tegenwoordig wel goed zit met de relatie tussen mens en natuur. We voelen ons namelijk niet langer heersers over al wat groeit en bloeit. We zijn zelfs van mening dat we geen rentmeester zijn. Nee, we voelen ons deel van de natuur. Er zal een doorwrocht onderzoek achter deze conclusie zitten, maar het lijkt me decadente onzin. Net zulke onzin als de rabiate natuurbeschermer die beweert dat hij vooral aan het welzijn van de mensheid denkt wanneer hij actie voert voor behoud van de natuur. Ik heb het hem horen zeggen op de radio. Maar ik geloof hem niet.

We komen voort uit de natuur en we zijn ervan afhankelijk, maar we zijn niet één met de natuur. We voelen ons pas deel van de natuur als we veilig en gevoed zijn. Dus als we ons voldoende kunnen beschermen tegen overstromingen, regen, wind en brand. En als we voldoende voedsel kunnen onttrekken uit de natuur. Pas vanuit die comfortabele positie kunnen we ons, lekker ingepakt in een winterjas en met koffie met appelgebak in het verschiet, één voelen met duin, wolk, wind en zee.

Om die staat van gelukzalige (voedsel) veiligheid te bereiken, moeten we de natuur eerst onderwerpen en benutten. Maar dat gebeurt steeds meer buiten ons gezichtsveld. Niet op de plekken waar we voor ons esthetisch genoeg genieten van de natuur.

Pas wanneer we ons helemaal los hebben gemaakt van de natuur en alleen op Discovery Channel kunnen kijken naar staaltjes van de immorele meedogenloosheid van de natuur (Predators in action!), pas dan gaan we filosoferen over de intrinsieke waarden van de natuur. Over de waarde die de natuur op en voor zichzelf heeft.

Misschien dat er daarom vrij weinig te vinden is in de bijbel over onze verhouding tot de natuur. Behalve de boodschap dat we het op een duurzame manier moeten

beheren – voor ons en ons nageslacht. Natuur had alleen waarde als schepping van God. En als zodanig hadden we een relatie met natuur. Maar geen warme relatie. Want natuur is hard en meedogenloos. En als je je bestaan bij elkaar moet schrapen op akkertjes, komt de inspiratie om je te verbazen over natuurschoon nu eenmaal niet vanzelf.

Pas toen het tot ons doordrong dat de natuur het echt kan begeven, dat eco-systemen kunnen instorten en dat ook de mens risico loopt deel te nemen aan het grote sterven dat in de natuur heel gewoon is, pas toen kreeg natuurbescherming een morele lading. Dat moment is aanwijsbaar.

Na het rapport van de Club van Rome over de dreigende ecologische rampen (Grenzen aan de groei, 1972) werd bescherming van de natuur gezien als essentieel voor de mens. En daarmee kreeg natuur ook een diepere religieuze lading. In 1982, een decennium later, werd St. Franciscus door paus Johannes Paulus II tot patroonheilige van de natuurbescherming uitgeroepen.

Door Paul Makken.

De jeugd van tegenwoordig

De grote Ghanese jongen riep naar zijn klasgenote: 'Hé man, die Jezus van jou kan niks, want hij hangt steeds maar zo', en daarbij spreidde hij z'n armen en liet zijn hoofd opzij hangen. Een andere jongen met Chinese gelaatstreken moest erom lachen. Het Colombiaanse meisje dat was aangesproken reageerde meteen: 'Ja zeg, jij hebt toch iets met die Boeddha, en waarom is ie zo vet?' Nu moest de hele groep lachen. Ik ook.

We waren aan het wandelen in het Haagse Bos. Met 'we' bedoel ik een zogenaamde kansklas uit Amsterdam: jongens en meisjes die in de meeste gevallen nauwelijks een jaar in Nederland waren, al beter Nederlands konden spreken dan de meeste Hagenezen en slim genoeg waren om de havo te halen. Als ze de taal maar snel genoeg onder de knie krijgen. En als ze maar gemotiveerd blijven. Want veel van die kinderen volgden in hun geboorteland het gymnasium, moesten hier een Nederlandstalige IQ-test doen en werden meteen teruggeplaatst naar het vmbo. Kom daar maar eens overheen. Ik liep met ze door het park om van hen te leren hoe je een park aantrekkelijk en veilig kunt maken voor jong en oud. Dit in het kader van een maatschappelijke stage die door de ANWB werd aangeboden aan hun school. Ik was voorbereid op flauwe opmerkingen, gedonder of stilzwijgen. In plaats daarvan namen ze hun opdracht heel serieus en inspecteerden ze het park met hun blocnootje en potlood in de hand. En hoewel ze vanuit hun culturele achtergrond gewend waren tussen de middag warm te eten, aten ze braaf de Hollandse lunchpakketjes met melk of – oh gruwel –

karnemelk.

Ook was ik diep onder de indruk van de kids van het Segbroek College. Weer in het kader van een maatschappelijke stage liep ik met ze door de wijk om zwerfvuil van de straat te halen. 'Aanval op afval' heette het project. Ik maakte de fout om ze naar de begraafplaats Oud Eik en Duinen te brengen. Alsof daar zwerfvuil te vinden is. Een van de kinderen vroeg of ze een vriendje mochten bezoeken dat daar ligt. Een klasgenoot die afgelopen jaar zelfmoord had gepleegd. Met kalme volharding zochten ze naar de plek. En eenmaal daar brachten ze hem een stil en waardig eerbetoon. Hulde aan de kids van het Segbroek.

Eenmaal terug op school hoorde ik een oudere vrijwilliger die ook een groep kinderen had begeleid, mopperen over de jeugd van tegenwoordig. Ik denk dat hij de enige was die niets had opgestoken van de maatschappelijke stage.

Door Paul Makken.

Uitvaartzorg met de nadruk op zorg!

Bij De Laatste Eer gaat aandacht voor uw persoonlijke wensen hand in hand met hoge kwaliteit. Voor algemene informatie kunt u onze brochure opvragen. Bent u geïnteresseerd in het lidmaatschap van onze coöperatie, wilt u informatie over een uitvaartverzekering, wilsbeschikking en/of Fonds van Vooruitbetaling dan kunt u bellen met 070 - 369 12 98. U kunt ook een briefje met uw wensen, naam en adresgegevens sturen naar: De Laatste Eer, antwoordnummer 11221, 2600 WC Delft (een postzegel is niet nodig).

DE LAATSTE EER

Eikelenburglaan 5 - Rijswijk - Telefoon 070 - 369 12 98 - www.de-laatste-eer.nl

ANTWOORDCOUPON

- Deze coupon kunt u in een envelop, zonder postzegel, sturen naar De Laatste Eer, Antwoordnummer 11221, 2600 WC Delft.
- Ik wil lid worden van de uitvaartvereniging (contributie € 5,- per jaar per huishouden incl. minderjarige kinderen).
  - Stuur mij uw kennismakingsbrochure.
  - Stuur mij een folder over Wilsbeschikkingen & het Fonds van Vooruitbetaling.
  - Ik wil een wilsbeschikking ontvangen om in te vullen.
  - Informeer mij over de NKU Uitvaartverzekering

- Ik wil meer informatie over .....
- .....
- Naam .....
- Geb. datum .....
- Adres .....
- Postcode/Woonplaats .....
- Telefoonnummer .....

Collectiebonnen.

Gezien de hoeveelheid verkochte collectiebonnen in het afgelopen jaar lijkt het erop dat de bekendheid van de collectiebonnen niet erg groot is. Het College van Kerkrentmeesters wil daarom hier een beetje reclame voor gaan maken. Bovendien is de aanschaf van collectiebonnen voor u aftrekbaar bij uw aangifte voor de inkomstenbelasting.

Een collectiebonkaart bestaat uit:

- 8 bonnen van € 1,-,
- 4 bonnen van € 0,75 en
- 4 bonnen van € 0,50.

Totaal dus € 13,- per kaart.

De bonnen zijn geperforeerd en gemakkelijk los te scheuren.

Hoe komt u aan de collectiebonkaarten??

Dat is betrekkelijk eenvoudig.

Na het overmaken van € 13,-

of een veelvoud daarvan, op girorekening 79249 t.n.v. Protestantse Gemeente Rijswijk, met vermelding van uw adres, stuurt het Kerkelijk Bureau u de door u bestelde bonnen toe.

U ontvangt daarbij een kwitantie die u kunt gebruiken bij de aftrekpost giften bij de aangifte voor de inkomstenbelasting.

Het gebruik van de collectiebonnen wordt van harte aanbevolen.

College van Kerkrentmeesters.

ZONNEVELD

* Haarverzorging

Kerklaan 146 (hoek Lindelaan)
2282 CP Rijswijk tel.: 390 80 50

Voor een goed stuk vlees en fijne vleeswaren uit eigen worstmakerij naar Slagerij

DICK
VRIJENHOEK

Herenstraat 59
Rijswijk, tel.: 399 24 09

Uit de Bijbel [12+]

Waar trek je de grens?

Matteüs 15:21-28

'Meester! Meester! Help mij toch!' Wanhopig probeert ze de aandacht van Jezus te trekken. Maar hij loopt door. Hoort hij haar niet? Of wil hij haar niet horen omdat zij - een Kanaänitische - in zijn ogen minderwaardig is. Hij zegt niets. Hij keurt haar geen blik waardig. Negeert haar volkomen. Loopt verder. Ze volgt hem roepend, schreeuwend: "Help mij toch: zoon van David!"

"Stuur haar toch weg", zeggen de leerlingen tegen Jezus. "Ik ben slechts gekomen voor de verloren schapen van Israël", Jezus zegt het tegen de leerlingen. Maar ze heeft het gehoord, en begrepen. Het is ook voor háár bedoeld. Ik ben er alleen voor mijn eigen volk, zegt hij eigenlijk. Je moet érgens een grens trekken. Anders kun je wel bezig blijven.

Maar ze heeft zijn hulp nodig. Ze rent hem voorbij. Laat zich voor Jezus op de grond vallen en smeekt: "Help mij, mijn dochter... Het gaat niet goed met haar. Ze doet zo vreemd. Ik kan haar niet bereiken. Het is alsof ze een ander is. Bezeten is ze."

"Het eten dat voor je kinderen is, geef je toch niet aan de honden?" Zegt Jezus. Een hond, dát is zij voor hem. Het laagste wat een jood zich kan voorstellen. Het ergste scheldwoord dat hij kan verzinnen. Maar ze geeft het niet op. Ze heeft zijn hulp nodig. Haar dochter heeft zijn hulp nodig. Ze hoeft het brood van de kinderen niet. Een van de tafel gevallen kruimel is genoeg. Ze hoeft niet alles. Ze trekt zijn vergelijking door. "Honden krijgen toch ook de kruimels die van de tafel vallen", zegt ze. Hij kijkt haar aan. Ze heeft het gevoel dat hij haar nu pas ziet. Echt ziet, als mens. "Wat een enorm vertrouwen heb jij", zegt hij tegen haar. Er klinkt bewondering in z'n stem. "Zoveel geloof", zegt hij, "dat is je redding. Ga maar naar huis, vrouw. Je wens gaat in vervulling."

Wies van Pijkeren.

Mens en wereld

Geen woorden, maar daden!

Natuurlijk is het goed bedoeld. Het zal ook gezegd worden uit een zekere onhandigheid. Of verlegenheid. Want wat moet je in vredesnaam zeggen tegen iemand die net haar man of een andere dierbare heeft verloren? Dus sta je wat gegeneerd in de deuropening om te gaan - je kunt toch ook niet blijven zitten - en je roept: "Je mag me altijd bellen, hoor! Echt!" Het klinkt zelfs oprecht, want zo is het ook bedoeld. Alleen blijkt de achterblijver niet zoveel met deze opmerking aan te kunnen. Op momenten van grote wanhoop, van diep verdriet, op dagen van rauwe rouw, klim je niet in de telefoon om iemand te bellen. Dan heb je vooral behoefte aan iemand die op de stoep staat om je mee te nemen voor een fikse wandeling. Of iemand die de ramen voor je lapt. Iemand die vraagt of je mee wilt helpen de overgebleven taart op te eten. Kleine, gewone, praktische dingen die zorgen voor afleiding.

Vaak worden mensen die rouwen ontweken, omdat vrienden niet goed weten wat ze moeten zeggen. Maar misschien hoef je ook niet zoveel te zeggen. Ga maar gewoon iets doen. Dat helpt!

Hilde van Halm.

De teksten op deze pagina zijn met toestemming overgenomen uit *Oase magazine*. Voor meer informatie zie: www.oasedagopeningen.nl

KERKENRAAD

Scriba: Dhr. H. van Eijsden
Eiklaan 53
2282 AS Rijswijk
telefoon: 070 390 23 82
(na 19.00 uur)
e-mail: h.van.eijsden02@freeler.nl

KERKELIJK BUREAU

Johanneskerk
Dr. H. Colijnlaan 5
2283 XA Rijswijk
telefoon: 070 393 00 15
e-mail: kerkrysw@xs4all.nl

ING-bankrekeningen

Protestantse Gemeente Rijswijk
Banknummer 79249
Banknummer 99308

CvK Protestantse Gemeente Rijswijk

voor algemene doeleinden
Banknummer 69 96 43 724

Het Kerkelijk Bureau is geopend op
maandag- dinsdag- donderdag- en
vrijdagochtend van 11.00 – 12.00 uur.

OUDE KERK

Herenstraat 62 b, 2282 BT
telefoon: 395 2545
Kosteres:
Mw. Ceton, tel.: 395 2194

NIEUWE KERK

Steenvoordelaan 364, 2284 EH
telefoon: 394 3118
Beheerder:
Dhr. R.A.F. Bens.
aanwezig van 9.00 – 12.00 uur.

COLOFON

Kerkblad
Verschijnt 22 maal per jaar.
Redactie:
Mw. A. Kim, Mw. J. van der Sluis,
Mw. G. H. Tiemens, J. Verduijn,
A. Wagner.
Correctie:
Mw. R. Huisman, Mw. B. den Ouden.
Redactieadres:
A. Wagner,
Dr. H. J. van Mooklaan 289, 2286 BG
Rijswijk, tel.: 396 4072.
Volgende verschijningsdatum:
18 november (*voor twee weken*)
Inzending kopij:
vóór dinsdag 8 november 12.00 uur.
Zo mogelijk op diskette of
e-mail aan: awagner@ziggo.nl
De geplaatste bijdragen zijn niet noodzakelijkerwijze een weergave van de mening van de redactie.
Niet-gesigende artikelen worden niet geplaatst.
Leesgeld:
€ 20,00 per jaar, rek.nr. 216 0010
o.v.v. Acquisitie Kerkblad Prot. Gem.
Advertenties: kosten op aanvraag bij het redactieadres.
Klachten bezorging kerkblad:
Telefoon: 396 4072.
Aantal exemplaren: 1400.
Druk: Oranje van Loon, tel.: 385 8903.
Website: www.protestantsrijswijk.com
E-mail: info@protestantsrijswijk.com